

Datum
2021-08-18
Adress
Lugna gatan 82
Diarienummer
FSKF-2021-11603

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Utbildningsdepartementet - En tioårig grundskola - Införandet av en ny årskurs 1 i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan (SOU 2021:33)

STK-2021-854

Förskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

En positiv effekt av förslaget att ersätta förskoleklassen med en ny årskurs 1 i den obligatoriska skolan, blir att antalet övergångar mellan olika verksamheter och skolformer minskar för de yngsta barnen. En ordning som den föreslagna skulle också underlätta för förskolans personal att samverka direkt med mottagande lärare i den obligatoriska skolan som sedan ska följa barnet under de kommande fyra åren. Det är positivt att information om barn ska kunna överlämnas från förskola och pedagogisk omsorg till mottagande skola oavsett sekretessgränser. Det är vidare positivt att kraven skärps i läroplanerna gällande barns övergång till skolan och samverkan mellan professionerna i förskola och skola. För att lyckas i övergångsarbetet krävs emellertid konkret stöd från nationell nivå. Det finns anledning att befara att betänkandets ambition inte får genomslag när det gäller att i en ny årskurs 1 förena förskolans arbetssätt och pedagogik med skolans. Utifrån generella utgångspunkter är det anmärkningsvärt att förskoleklassen föreslås ersättas med en ny årskurs 1 trots att det saknas forskningsstöd för att en sådan förändring skulle förbättra kunskapsresultaten.

Yttrande

Förskolenämnden yttrar sig i de avseenden som förskola och pedagogisk omsorg berörs.

5.1 Förskoleklassen upphör och lågstadiet utökas med en ny årskurs 1

Det är anmärkningsvärt att förskoleklassen ska ersättas av en ny årskurs 1 i grundskolan,

grundskolan, specialskolan och sameskolan¹ när den forskningsöversikt som ligger till grund för betänkandet visar att formaliserad undervisning inte gynnar barn i skolstartsåldern och att sådan undervisning till och med kan motverka lärande och utveckling i åldersgruppen. Förskolenämnden ifrågasätter utifrån generella utgångspunkter, att ingripande reformer såsom denna, genomförs på bred front, utan att det finns stöd i forskning eller beprövad erfarenhet och trots att förslagen inte heller först har prövats i liten skala.

Förskolenämnden välkomnar samtidigt att antalet övergångar mellan olika verksamheter och skolformer skulle minska för de yngsta barnen om förslaget genomförs. Det är inte rimligt att det är de yngsta barnen som under loppet av några år ska passera fyra olika organisationer med olika vuxna (förskolan, förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet). En ordning som den föreslagna innebär också att förskolans personal kan samverka direkt med den mottagande lärare i grundskolan som sedan i bästa fall kommer att följa barnet under de kommande fyra åren.

5.2.4 Kombinationen av förskolans och grundskolans arbetssätt och pedagogik ska bibehållas

Det är mycket angeläget att utbildningen för 5-6-åringar fortsatt präglas av en variation av arbetssätt och arbetsformer med betydande inslag av fysisk aktivitet och utevistelse, lek, samspel, social träning samt estetiska uttrycksformer. Detta även om elevernas tidiga läs- och skrivutveckling och utvecklande av grundläggande matematiska förmågor ges mer utrymme. Förskolenämnden bedömer emellertid att de författningsförslag som ska borge för att förskolepedagogiken blir en del av den föreslagna årskurs 1, inte kommer få det genomslag som förutsätts i betänkandet. Istället finns risk att barnen när de börjar årskurs 1 kommer att mötas av en alltför skollik, prestationsinriktad och strukturerad undervisning och utbildning. För ett sådant scenario talar att det är lärare behöriga i grundskolan och inte förskollärare som ska svara för undervisningen och att dessa lärare kan men inte måste genomgå ett ”förskolepedagogiskt lyft” av oklart innehåll och omfattning. Den nya årskurs 1 ska även i övrigt helt omfattas av grundskolans övergripande syfte, mål och krav, oavsett om eleven är 5-6 år eller 15 år.

Detta sammantaget visar att incitamenten för att arbetssätt och pedagogik från förskolan, som forskning visar gynnar elevens fortsatta skolgång, riskerar att hamna på undantag i en ny årskurs 1.

5.4.3 Information vid övergång mellan förskola och skola

Förskolenämnden är positiv till förslaget om att förskola oavsett tystnadsplikten och utan vårdnadshavarnas samtycke, ska kunna överlämna relevant information till mottagande skola och fritidshem i de fall detta behövs. En sådan möjlighet finns redan enligt skollagen för övrig barn- och ungdomsutbildning och det finns enligt förskolenämnden inga bärande argument för att ha en annan reglering för förskola. Idag medför den starka sekretessen att

---

¹ Förslagen berör grundskola, grundskola, specialskola och sameskola respektive förskola och pedagogisk omsorg i stället för förskola. För enkelhetens skull benämns i detta yttrande skolformerna och verksamheterna obligatorisk skola respektive förskola.

det krävs mycket starka skäl för att verksamheterna ska kunna bryta sekretess och tystnadsplikt och överlämna information om t.ex. barnets stödbehov till mottagande skola.

Förskolenämnden ställer sig dock frågande till varför inte förslaget också omfattar överlämning av nödvändig information om barn som flyttar mellan olika huvudmäns förskolor/ pedagogisk omsorg, mellan vilka det i dag gäller stark sekretess. En sådan möjlighet att överlämna relevant information mellan skolor med olika huvudmän finns i dag inom barn- och ungdomsutbildningen i övrigt. Utredaren har inte motiverat varför förskola och pedagogisk omsorg ska undantas från denna möjlighet.

5.4.4 Samverkan vid övergångar

Förskolenämnden ställer sig positiv till att läroplanernas skrivningar kring övergång och samverkan stärks. Att en välfungerande övergång och samverkan mellan förskola och skola påverkar många barns trygghet, fortsatta lärande och utveckling framgår av forskningsöversikten. Samtidigt är det väl känt att det finns stora svårigheter att få processen kring barnens övergångar mellan förskola och skola att fungera. Skälet till övergångsproblematiken handlar bland annat om att barn från en och samma förskola på grund av det fria skolvalet kan spridas till ett större antal skolor och huvudmän. Det är då oftast inte möjligt för förskolans personal att samverka med mottagande lärare på alla dessa skolor eller tillsammans med barnen besöka samtliga skolor som barnen ska börja på. Förskolenämnden välkomnar rekommendationer i allmänna råd eller på annat sätt som tydliggör för såväl förskola, pedagogisk omsorg som skola hur avlämnande verksamhet liksom mottagande skola ska ta sig an övergångsuppdraget under dessa förutsättningar.

Förskolenämnden ser också behov av riktlinjer, rekommendationer eller annat stöd från statlig nivå som konkretiserar förslaget om sådana övergångsaktiviteter som enligt forskningsöversikten ger barnen möjlighet att utveckla de sociala och praktiska förmågor som ofta förväntas i samband med skolstart. I dag förekommer det inte sällan att förskola och mottagande skola i brist på tydlighet i styrdokumentet, har olika uppfattningar om och förväntningar på vilka förmågor förskolan ska ge barnen förutsättningar att utveckla inför skolstarten.

6.2 Lärare med behörighet för undervisning i lågstadiet ska undervisa i nya årskurs 1

Förskolenämnden finner det förvånande att de lärare som blir direkt behöriga att undervisa i den nya årskurs 1, bedöms kunna erövra förskolepedagogisk kompetens genom en icke-obligatorisk insats (ett ”förskolepedagogiskt lyft”) av opreciserat innehåll och omfattning. Detta trots att utredningens forskningsöversikt visar på svårigheter för lärare i den obligatoriska skolan att undervisa barn i skolstarts-åldern utifrån de strategier som bäst lämpar sig för barn i denna åldersgrupp.

Ordförande

Rose-Marie Carlsson (S)

Nämndsekreterare

Louise Säfström

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]